

2003-11-26

Riktlinjer

Centrala området i Vallentuna

Den politiska styrgruppen för projektet fattade beslut om dessa riktlinjer 2003-11-26

Dessa riktlinjer kompletterar ”Beskrivning – centrala området i Vallentuna” upprättad 2002-11-29

1. Sammanfattning / vision omkring år 2020

Vallentunas stadskärna är en tät varierad småstad med många kvaliteter som återfinns i den traditionella trädgårdsstaden. Här finns både bostäder och arbetsplatser som ger en levande stadsmiljö dag som kväll. Här finns en småskalig stadsbygd med mångfald i stället för modernismens storskaliga bebyggelse, åtskillnad mellan bostäder och arbetsplatser, inglasade storcentrum och ödsliga parkeringsfält som man ser i förorter som formades under 1900-talets senare del. Den bärande tanken i utvecklingen av stadskärnan har varit att ta vara på det unika i Vallentuna. Utvecklingen har skett i medvetande om att stadens struktur består i hundratals år och att det därför är viktigt att satsa på långsiktig hållbarhet i alla dess dimensioner.

Strax efter sekelskiftet bestämde sig Vallentunas politiker för att satsa helhjärtat på det centrala området genom att leda och samordna utvecklingen utifrån en helhetssyn på hur området skulle se ut i framtiden. Man ville göra Vallentunas stadskärna till ett föredöme med inspiration av både äldre och nyare exempel på stadsmiljö som man vet att människor uppskattar. En grov strukturplan med gestaltungsprogram arbetades fram i nära dialog med invånare, företag, föreningar och organisationer. Man bestämde sig för att snabbt bygga mycket bostäder för att kunna bidra till finansieringen av planskild korsning och för att få ekonomiska möjligheter att genomföra andra viktiga investeringar. En snabb utveckling var också angelägen för att få ett större närunderlag för centrum för att kunna öka dess livskraft.

Bebyggelsen är grupperad i trivsamma kvarter med grönskande gårdar. Kvarteren ligger utmed vackra gaturum med träd och buskar. I stadsparken söder om Åby gärde utgör Ormstaån ett vackert vattenlandskap med dammar. Parkleken i stadsparken är mycket uppskattad. Grönområdet söder om Angarnsvägen är ett vackert

vackert blickfång som övergår i parklandskapet vid Vallentunasjön.

Kultur- och fritidsutbudet betyder mycket för stadskärnans attraktivitet. I biblioteket finns en stor utställningshall och lokaler för samhällsinformation. Sedan biblioteket byggdes ut har den ökade verksamheten och det centrala läget betytt att besöksfrekvensen, som redan tidigare var hög, ökat ännu mer. I stadskärnan finns också biograf med flera salar. Föreningslivet har alltid blomstrat men nya föreningslokaler har lett till ytterligare aktivitet. Det är nära till skolor och barnstugor som ligger i anslutning till grönområden. I området kring Tellus och Vallentuna IP finns en ny stor idrottshall och nytt badhus.

Tillfart till stadskärnan sker från alla riktningar via esplanader med vackra trädalléer. Den planskilda korsningen har en vacker utformning med konstnärlig utsmyckning som förtydligar stadsrummet. Marktäckande planteringar som växlar i färg med årstiderna avgränsar vägrummet. Stationen är en effektiv knutpunkt för buss, bil, tåg och cykel. Med ökad turtäthet på kollektivtrafik och bekväma infartsparkeringar har andelen kollektivtrafikresor ökat kraftigt under de senaste femton åren.

Tillgängligheten är god i hela stadskärnan bl.a. till följd av att en tillgänglighetsplan utarbetades parallellt med planarbetet. Tryggheten är god genom att det finns många mötesplatser, genom att det nästan alltid finns många människor på gator och torg och genom att det inte finns några tomma ödsliga platser.

Hushåll och företag söker sig alltmer till Vallentunas stadskärna. Det har visat sig att kommunens medvetna satsning i kombination med effektiv marknadsföring har blivit en viktig konkurrens- och framgångsfaktor för kommunen som helhet.

2. Uppdraget

Enligt Översiktsplan 2001 ska en fördjupad studie göras av det centrala området i Vallentuna tätort som underlag för fortsatt detaljplanering. Kommunstyrelsen beslutade 2002-06-03 att godkänna en av samhällsbyggnadsnämnden upprättad startpromemoria ”Planprogram för centrumområdet i Vallentuna tätort”.

Kommunstyrelsen har beslutat att centrumnära lägen prioriteras för fortsatt utbyggnad av bostäder och arbetsplatser. Planprogrammet ska utgöra underlag för fortsatt detaljplanering. Planprogrammet ska arbetas fram i dialog med alla berörda under hela processen och genomföras i tre skeden.

Skede 1. Det första skedet i processen avser inventering av området. Detta skede har genomförts och redovisas i *Beskrivning av centrala området i Vallentuna* daterad 2002-11-29. Den politiska styrgruppen för projektet, kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott, godkände beskrivningen som underlag för fortsatt arbete med planprogrammet den 30 januari 2003. Styrgruppen beslutade om en inriktning för skede 2 som ska utgöra utgångspunkt för formulering av riktlinjerna i planprogrammet.

Skede 2. Denna handling, *Riktlinjer för det centrala området i Vallentuna*, utgör det andra skedet i processen och innehåller riktlinjer för fortsatt arbete – idéer till innehåll och utformning av området. Riktlinjerna avses efter den politiska styrgruppens beslut, jämte beskrivningen, ligga till grund för det tredje skedet i processen.

Skede 3. I det tredje skedet ska grova alternativa strukturskisser upprättas. På grundval av dessa skisser ska en strukturskiss upprättas för utredningsområdet. Skissen ska tillsammans med ett gestaltungsprogram ingå i planprogrammet för kommande detaljplaner.

Underlaget för riktlinjerna i denna handling har arbetats fram i seminarieform dels genom ett större inledande seminarium, till vilket kommunens alla politiker och företrädare för olika intressen inbjöds, och dels genom sju arbetsseminarier med företrädare för olika intressen. Riktlinjerna har arbetats fram i arbetsgruppen för projektet. Avstämningar har skett i planberednings och referensgrupper.

Arbetsgrupp:

Kristina Berglund, stadsarkitekt och projektledare
Margareta Ekman, planarkitekt
Karin Hassner, trafikingenjör
Rose-Marie Tuvevsson, plantekniker

Adjungerade:

Kristina Gewers, plan- och exploateringschef
Pernilla Järveroth, kommunantikvarie
Roland Beijer, utbildnings- och arbetsmarknadschef
Eva Lod, utvecklingsledare
Jan-Åke Bredberg, fritidschef
Ulla-Britt Ahlin, hemvård/handikapp konsulent
Marianne Afzelius, rektor Resurscentrum

Förslaget till riktlinjer disponeras enligt följande:

1. Sammanfattning / vision år 2020
2. Uppdraget
3. Markanvändning
4. Historia och kulturvärden
5. Landskap och natur
6. Trafik
7. Teknisk försörjning
8. Miljö- och riskfaktorer
9. Stadsmiljö och socialt liv
10. Utbildning, idrott, kultur och fritid
11. Planprogrammet, skede 3
12. Genomförande

3. Markanvändning

Beslutad inriktning: Utveckla det centrala området i Vallentuna till en ”stadskärna” som förstärker tätortens och kommunens identitet och som kan erbjuda kommuninvånarna ett brett utbud av handel, service, kultur- och fritidsaktiviteter samt mötesplatser.

Hög täthet

- Stadskärnan ska utvecklas med en tät småskalig struktur. Detta är en förutsättning för en intensiv och levande stadsmiljö, för att få ökat underlag för service samt för att få kostnadstäckning för tunga investeringar i centrumområdet, bl.a. vägar. Även med bebyggelse som inte är högre än upp till fyra våningar kan en relativt hög exploateringsgrad uppnås med en omsorgsfull planering där alla ytor tas väl till vara. Se även avsnitt 9, ”Stadsmiljö och socialt liv”.

Funktioner blandas

- För att uppnå en levande stadsmiljö med allsidigt innehåll ska byggnader och lokaler för boende, arbete, utbildning, kultur, nöjen, fritid och andra verksamheter blandas så långt möjligt.
- För handel krävs särskilda överväganden när det gäller lokalisering. Det är viktigt att värna om livskraften i Vallentuna centrum så att inte handelsetableringar i andra lägen dränerar underlaget för centrum.

Flexibla detaljplaner

- Kommande detaljplaner ska ha hög grad av flexibilitet när det gäller markanvändningen men däremot planbestämmelser som avser gestaltning och frihet från störningar för att uppnå en god och störningsfri stadsmiljö.

Bostäder

- Planeringen ska inriktas på ett brett utbud av bostäder för olika typer av hushåll och med olika upplåtelseformer.
- Ytterligare bostäder kan i viss utsträckning tillkomma i Vallentuna centrum, se nedan. I övrigt ska bostäder planeras öster om järnvägen, framförallt i området norr om Angarnsvägen. Viss komplettering är också möjlig i området söder om Angarnsvägen i närområdet till Hjälmskolan.
- Behovet av vårbostäder ska kunna tillgodoses genom markreservat för utbyggnad av Korallen med 30-40 vårbostäder samt genom markreservat för ytterligare en enhet med 40 vårbostäder, d.v.s. totalt ca 80 bostäder. Inom sig ska dessa enheter ha flexibel inriktning – sjukhemsvård alternativt demensvård – beroende på skiftande behov över tid.

Arbetsplatser

- Planeringen ska inriktas på kontaktintensiva verksamheter som kontor, finindustri, högteknologi, tjänsteföretag m.m.
- I mindre omfattning kan ytterligare arbetsplatser tillkomma i Vallentuna centrum. Stora möjligheter till etablering finns dock framförallt i området öster om järnvägen.

Vallentuna centrum

- Pågående och planerade projekt innebär att ytterligare bostäder och lokaler tillkommer.
- Minst 3000-5000 m² butiksyta ska tillskapas. För fortsatt och ytterligare livskraft i centrum bör butiksytor tillskapas som medger etablering av kedje-, fack- och lågprishandel inom nuvarande centrumområde.
- Centrums ”baksida” mot Roslagsbanan bör göras mera inbjudande och synlig om möjligt genom en port in till Tuna torg från Banvägen mitt i huset. Det är också önskvärt att bottenvåningen så långt möjligt glasas upp med butikslokaler mot Banvägen. En ny port ger möjlighet att inreda butiker bl.a. ”runt hörn”.

- Den nya trafiklösningen för korsningen innebär att Gärdesvägens anslutning till Väsbyvägen förskjuts västerut. Ytterligare bebyggelse ska föreslås norr om Väsbyvägen och öster om det nya läget för Gärdesvägen, dock ej i stråket mot kyrkan. Bebyggelsen ska bilda entré till centrumområdet och rama in den öppna gården som på två sidor omgärdas av bostadshus, Brf Vikingen. Härvid ska det befintliga gröna gårdsrummet bevaras och erforderligt behov av parkering för bostadsrättsföreningen beaktas. Bostadsrättsföreningen önskar överföra bilplatser för boende på Centralvägen till gårdssidan.

4. Historia och kulturvärden

Beslutad inriktning: Anpassa fortsatt utbyggnad i Vallentunas centrala område till äldre struktur och tidstypiska byggnader.

Befintliga siktstråk bevaras

- Allévägen, Centralvägen och Smidesvägen utgör siktstråk mot centrum, kyrkomiljön respektive Vallentunasjön. Dessa siktstråk ska bevaras vid fortsatt utbyggnad i utredningsområdet.

Befintlig värdefull bebyggelse tas till vara och skyddas

- Äldre villor vid Olsborgsvägen och Åbyholmsvägen, Åbyholms gård, Åbys fabriksvillor, Hjälmaskolan och Åbybergskyrkan är exempel på enstaka byggnader som är goda representanter för sin tid. Särskild hänsyn krävs vid utformning av nya byggnader och anläggningar i närområdet av dessa byggnader.
- Den befintliga biografbyggnaden från 1930-talet kan sannolikt inte ligga kvar i nuvarande läge. Möjligheten att flytta byggnaden bör prövas.
- De större bebyggelseområdena, som uppförts främst under olika decennier de senaste 50 åren, utgör ”årsringar” i utredningsområdet. Dessa årsringar ska även i fortsättningen vara tydligt läsbara i stadsbygden.

5. Landskap och natur

Beslutad inriktning: Ta tillvara naturresurserna vid fortsatt utveckling bl.a. dalgången med siktstråket mot vattnet, närheten till två naturreservat samt till Vallentunasjön.

Bebyggelsen anpassas till topografi och vegetation

- Bebyggelsen ska anpassas till topografin och får inte skymma trädridåer som avgränsar det stora öppna landskapsrummet.
- Befintliga större träd enligt inventering ska bevaras som vackra inslag i stadsmiljön.

Dalgången och Vallentunasjön

- Dalgången ska vara tydlig i stadsbilden. Området söder om Angarnsvägen ner mot sjön är ett vackert landskapsrum som bör tas till vara som ett vackert blickfång när man rör sig till och i utredningsområdet.
- Det sjönära området kan utvecklas till en attraktiv stadspark. Kontakten mellan utredningsområdets olika delar och vattnet ska förbättras såväl visuellt som fysiskt. Möjligheterna att utveckla det strandnära området för fritidsaktiviteter och som mötesplats bör tas till vara i fortsatt planering.

6. Trafik

Beslutad inriktning: Utveckla en trafikstruktur som ger flexibilitet i markanvändningen, trafiksäkerhet och tillgänglighet för både biltrafik och gång- och cykeltrafik. Härvid ska konsekvenserna, bl.a. för markanvändningen, bedömas av olika alternativ till utformning av lokalvägnätet

Planskild korsning

- Planskild korsning enligt upprättade preliminära arbetsplaner och pågående detaljplanarbete är en förutsättning i planpro-

grammet. I arbetsseminarierna har alternativet ”Överdäckning” genomgående förordats med hänsyn till att det gamla sambandet mellan centrum och kyrkbacken återställs samt med hänsyn till bättre tillgänglighet till kyrkan.

- Den planskilda korsningen med erforderliga följdinvesteringar bör genomföras snarast möjligt. En förutsättning för att dessa tunga investeringar ska kunna finansieras är att få exploateringsintäkter genom en relativt snabb utbyggnad i centrala området.

Övriga kompletteringar i vägnätet

- Tillfarten till kyrkan och Kvarnbadet förutsätts förbättras parallellt med utbyggnaden av planskild korsning.
- Ett reservat för Armingevägens förlängning enligt Översiktsplan 2001 är en förutsättning för fortsatt planarbete i centrala området.
- I det fortsatta skissarbetet ska olika alternativ till utformning av lokalvägnätet prövas
- Det bör finnas ett vägreservat för en lokalväg mellan Lindholmsvägen och Banvägen enligt redovisning i ”Beskrivning av centrala området i Vallentuna”. En lokalväg i detta läge skulle öka tillgängligheten till centrum och till infartsparkeringen vid Roslagsbanan samt binda ihop områdena på ömse sidor om järnvägen.
- Skördevägen ska kunna förlängas till cirkulationsplats på Banvägen varigenom ytterligare en tillfart erhålles till centrum.

Gena och attraktiva gång- och cykelstråk

- I området ska finnas gena och attraktiva gång- och cykelstråk. Bl.a. ska trafiksäkra gång- och cykelvägar mellan bostäder – stationen – centrum – gymnasiet – övriga skolor – Vallentuna IP tillskapas.
- Det ska finnas gena och attraktiva gång- och cykelstråk till närbelägna grönområden, främst naturreservatet vid Vallentunasjön, skogsområdena kring IP och Angarnssjöängen.

- Möjligheterna att åstadkomma planskildhet med huvudväg (Lindholmsvägen eller ersättning för denna) för gång- och cykeltrafik till Vallentuna IP ska prövas.
- Blandtrafik bör eftersträvas på lokalgatunätet d.v.s. att gång- och cykelstråk leds i samma gaturum som biltrafik. Gatorna ska utformas på de oskyddade trafikanternas villkor.

Knutpunkt för kollektivtrafik, parkering

- Området ska utformas med inriktningen att utnyttja närheten till kollektivtrafik med tåg och buss samt att främja kollektivtrafikens konkurrenskraft. Detta kan ske bl.a. genom hög bebyggelsetäthet, lättillgänglig infartsparkering, ökad turtäthet på kollektivtrafik samt ev. andra åtgärder.
- Mark för dubbelspår på Roslagsbanan ska reserveras.
- Stationen som knutpunkt för övergång mellan olika färdstätt ska utvecklas. Utrymme för angöring av ökad busstrafik ska beaktas.
- Lättillgänglig infartsparkering ska så långt möjligt tillgodoses i strategiska lägen. Det krävs ytterligare kapacitet för infartsparkering jämfört med dagens förhållanden.
- Möjligheter till kantstensparkering ska så långt möjligt tillvaratas. Parkeringsytor ska delas upp i mindre ytor för att inte ge ett ödsligt intryck.
- Kommunens allmänna riktlinjer för bostadsparkering är 1,5 pl/lgh upp t.o.m. 3½ rok och 1,8 pl/lgh för 4 rok och större i flerbostadshus, 2,0 pl/småhus och 3,0 pl/småhus med additionsbostad. I centrala lägen med blandning av bostäder, arbetsplatser och handel kan dock parkeringsnormen sänkas ner till 1 pl/lgh under förutsättning att resterande behov kan tillgodoses genom dubbelutnyttjande av kontors- och butiksparkering. För kontor är riktlinjerna 22 platser/ 1000 m² BTA kontorsyta och för handel 33 platser/1000 m² BTA butiksyta.

Trafikbullerskydd

- Planeringen ska inriktas på att byggnader och anläggningar så långt möjligt fungerar som bullerskydd för att minska behov av plank eller andra bullerskydd samt för att utnyttja marken väl.

7. Teknisk försörjning

Beslutad inriktning: Utnyttja Ormstaån och dammen norr om Tellus som en kvalitet i stadsmiljön och skapa ett öppet stråk för rening och avledning av dagvatten

Dagvatten

- Dagvatten ska så långt möjligt omhändertas lokalt.
- Ormstaån och dammen söder om Korallen ska utnyttjas som en resurs i stadsmiljön genom synlig dagvattenhantering och som ett vackert inslag i de offentliga rummen.

Värmeförsörjning

- Bebyggelsen inom centrala området bör anslutas till värmeverket. Detta innebär behov av ytterligare produktion i Okvistaanläggningen. Tillsvidare räknar bolaget med att denna ytterligare produktion utgöres av biobränsle.
- Skorsten och oljepanna vid Värmeverkets anläggning kommer att tas bort 2004. Det krävs inget utrymme för ytterligare anläggningar. Det ska finnas tillfartsmöjlighet för distributionsbilar.

Avfall

- Annat läge för återvinningsstation norr om biografen samt eventuellt även för stationen vid Lindholmsvägen ska redovisas. Härutöver krävs ytterligare återvinningsstationer inom det centrala området.

Elförsörjning

- Det krävs nya nätstationer inom området. En nätstation räcker för upp till ca 300 hushåll. Markbehovet är ca 10 m². Det ska finnas tillfartsmöjlighet för större transportfordon vid byte av transformator.
- Nätstationerna ska ha en prydlig utformning utifrån de allmänna riktlinjerna i avsnitt 9, "Stadsmiljö och socialt liv".

8. Miljö- och riskfaktorer

Beslutad i inriktning: Analysera vilka åtgärder som krävs i närheten av anläggningar som innebär risk. Riskhänsyn ska införas i planbestämmelser.

Leder för transport av farligt gods

- Primära leder för transport av farligt gods är Väsbyvägen och Angarnsvägen. Teknikvägen och Lindholmsvägen är sekundära leder för transport med farligt gods.
- Länsstyrelsen rekommenderar skyddsavstånd för exploatering utmed vägar för transport av farligt gods. Inom 100 m från vägen ska risksituationen bedömas. 25 m byggnadsfritt avstånd lämnas närmast vägen. Avståndet till väggkant för primär led ska vara minst 40 m för tät kontorsbebyggelse och minst 75 m för sammanhållen bostadsbebyggelse. Längs sekundär led kan kortare avstånd tillämpas.
- Erforderliga skyddszoner bör närmare utredas i fortsatt planarbete. Faktorer som ska beaktas vid bestämning av skyddszon vid detaljplanering är t.ex. transportvolym som fraktas på vägen, typ av gods, bebyggelsens användning, vegetation och topografi samt byggnadstekniska åtgärder.

Verksamheter som innebär särskilda risker

- Skyddsavstånd mellan Aerosol Packning AB och bostäder ska vara minst ca 150 m. Byggnader med annan användning än för bostäder kan förläggas närmare anläggningen under förutsätt-

ning att fönsterlös vägg med stabil konstruktion vetter mot anläggningen samt att entréer, parkering och andra ytor där människor uppehåller sig förläggs på motsatt sida.

- Länsstyrelsen rekommenderar skyddsavstånd vid exploatering intill bensinstationer. Inom 100 m från bensinstationen ska risksituationen analyseras och bedömas. Vid nyplanering bör avståndet till bostäder, daghem m.m. alltid vara 100 m. Miniavståndet 50 m bör alltid hållas till bostäder, daghem, samlingsplatser m.m. samt arbetsplatser med många anställda.
- Möjligheterna att genom olika åtgärder öka säkerheten och om möjligt minska erforderligt skyddsavstånd för företaget Aerosol Packing AB och bensinstationerna ska utredas i fortsatt planarbete.

Brandförsvaret och polisväsende

- Det ska vara god framkomlighet för utryckningsfordon både på det övergripande och det lokala vägnätet.
- Utredning pågår om eventuell flyttning av brandstationen till Okvista industriområde.

Brandförsvarets krav vid nybebyggelse är följande:

- Byggnaderna får vara högst fyra våningar om det inte finns brandsäkra trapphus. Största avstånd från mark till nederkant översta fönster eller överkant balkongräcke är 11 m.
- Fyravåningshus med vindsvåning får dock byggas, med 4:e och 5:e våningen använd för lägenheter i två plan, om det finns entré till trapphuset även på 5:e våningen. För byggnader mellan 5 och 8 våningar krävs maskinstege alternativt brandsäkra trapphus.

9. Stadsmiljö och socialt liv

Beslutad inriktning: Utveckla en stadsmiljö i måttfull skala med förutsättningar för vitalt stadsliv, med grönska, god till-

gänglighet och trygghet. Detta kan bl.a. uppnås genom att blanda bostäder och verksamheter

Kvarter och arkitektur

- Hela utredningsområdet ska ha hög kvalitet i stadsmiljön – både när det gäller arkitektur och offentliga rum, inklusive trafikens rum.
- Den trivsamma småskaligheten i centrum och området väster därom är värden att bevara och inspireras av i forstätt utveckling.
- Strukturen kan gärna anknyta till den klassiska trädgårdsstaden och småstaden med tydliga kvarter, torg och gaturum. Bebyggelsen ska ha en måttlig skala. Hushöjden bör vara högst fyra våningar och ska vara lägre än de trädriddåer som omger det stora idag öppna landskapsrummet. Längden för en trapphuslängd, utan förskjutningar, bör ej överstiga ca 20 m. Även om skalan är måttlig kan dock tätheten med fördel vara ganska hög i utredningsområdet för att ge ”upplevelsetäthet”.
- Den nya bebyggelsen bör ha varierande utformning, dock med gemensamma drag som ger god helhetsverkan.
- De större tegelbyggnaderna öster om järnvägen är en viktig utgångspunkt för fortsatt stadsgestaltning öster om järnvägen.
- Bottenvåningarna i byggnaderna bör innehålla verksamheter och fönsterytor.
- Grönska ska konsekvent användas för att förstärka stadsrum och ge en tilltalande stadsbild.

Offentliga rum och mötesplatser

- Bebyggelse, gårdar, gator och parker ska utformas så att utredningsområdet kommer att innehålla rum med varierande utformning och klara inbördes sammanhang.
- Det ska finnas tydlig åtskillnad mellan privata, halvprivata och offentliga rum. Med häckar avgränsade grönskande förgårdar är exempel på halvprivata rum som ger ökad kvalitet i gatu-

och torgrum. Gaturum ska vara tydliga och begränsas av fasader nära gatulinjen eller av smala förgårdar med grönska.

- Ytterligare mötesplatser ska utvecklas. Detta gäller framförallt i området öster om Roslagsbanan när detta område utvecklas som en del av stadskärnan. Mötesplatserna ska ligga i attraktiva stråk och erbjuda tillfällen till samling, möten, aktiviteter och rekreation.
- Ett program för konstnärlig utsmyckning i utredningsområdet, framförallt i centrum, bör tas fram i samband med fortsatt planering.
- Skyltprogram bör tas fram för de olika delområdena i utredningsområdet i samband med fortsatt detaljplanering.

Trafikleder och entréer till stadskärnan

- Korsningen mellan Angarnsvägen – Väsbyvägen och Roslagsbanan samt Stockholmsvägen utgör entrén till kommunen och kommunens centrum och ska utformas som ett vackert stadsrum med gestaltning enligt upprättad arbetsplan.
- Tillfarterna till utredningsområdet d.v.s. Angarnsvägen, Väsbyvägen, Stockholmsvägen och Banvägen ska utformas som vackra entréer till kommunens stadskärna.
- Grönska ska användas som ”rumsbildare” för att ta bort karaktären av trafikled och i stället skapa stadsrum. Täta alléer utmed vägar är ett utmärkt sätt att höja kvalitén i stadsmiljön.
- Parkeringsytor ska gestaltas väl i samklang med bebyggelse och offentliga rum. Träd och buskar är goda rumsbildare för bilparkering.

Parker och grönområden

- Öster om järnvägen skapas en ”stadspark”. Parken ska ingå i ett sammanhängande gröNSTRÅK mot IP och strövområden mot Angarnssjöängen öster därom.
- Det bör finnas möjlighet att få till stånd parklek i ett större centrumnära grönområde.

- Lekplatser och bollplaner ska ingå i närområdena till bostadsområdena i utredningsområdet.
- Beträffande området vid Vallentunasjön och Angarnssjöängen samt förbindelserna med dessa naturreservat se avsnitten 5, ”Landskap och natur” och 6, ”Trafik /gena och attraktiva gång- och cykelstråk”.

Tillgänglighet

- I hela utredningsområdet ska det vara god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar. I fortsatt planarbete bör en tillgänglighetsplan utarbetas.
- Det ska vara god framkomlighet och tillgänglighet på allmänna platser som gator och vägar, torg, gång- och cykelstråk samt parker.
- Det ska vara god tillgänglighet till kollektivtrafiken och dess anläggningar.
- Det ska vara god tillgänglighet till bostäder, närservice, arbetsplatser, offentliga lokaler och andra lokaler.

Trygghet

- En gatustruktur ska utvecklas som är förgrenad och ger alternativa vägar för gång- och cykeltrafikanter.
- Olika trafikslag ska så långt möjligt samlas i samma stråk med tillgodoseende av trafiksäkerhetsaspekter. Se även avsnitt 6, ”Trafik”.
- Bebyggelsen ska utformas i enheter som möjliggör identitet och därmed social kontroll.
- Platser och stråk ska vara väl överblickbara för att inte skapa lägen gynnsamma för rån och överfall.
- Gång- och cykelstråk ska vara överskådliga och väl belysta, inifrån och ut så att omgivningen belyses, och särskild uppmärksamhet ska ägnas utformningen av eventuella gångtunnlar.
- Parkeringsytor och parkeringsdäck ska utformas i liten skala och vara väl belysta.

- Entréer bör vändas mot gator och andra offentliga platser och utformas överskådliga samt ges halvprivat karaktär.
- Fönsterlösa baksidor bör undvikas mot gator och gång- och cykelstråk.

10. Utbildning, idrott, kultur och fritid

Beslutad inriktning: Planera för utbildning, idrott och fritid så att dessa byggnader och anläggningar blir attraktiva delar av stadsmiljön.

Skolor

- Tänkbara lägen för en eventuell framtida andra gymnasieskola är i södra delen av tätorten eller i östra delen av kommunen, således lägen utanför utredningsområdet. Däremot kan vissa ytterligare lokaler för befintligt gymnasium komma att behövas inom utredningsområdet.
- Ett markområde på 3-4 ha ska reserveras för skola Fkl-9 för ca 550 elever samt 80 barn i förskolan (Hagaskolan). Den planerade förläggningen av skolan i närheten av Vallentuna IP möjliggör att befintliga sportanläggningar kan nyttjas av skolans elever. Skolan ska kunna angöras smidigt av privatbilar och buss.
- Markreservat krävs för Åbyholms förskola om denna ej kan ligga kvar på grund av vägutbyggnad samt för ev. friskolor i utredningsområdet.
- Skolornas verksamhet bör så långt möjligt integreras med övriga funktioner i stadskärnan.
- Skolor, framförallt förskolor, bör ligga i direkt anslutning till grönytor.

Idrottsanläggningar, friluftss- och äventyrsparker

- Plats för en fullmått sporthall ska redovisas inom utredningsområdet, i anslutning till Vallentuna IP, för att eventuellt läggas

ut som reservat vid kommande detaljplanering. Hallens mått är ca 50 x 50 m inklusive kringyta.

- Plats för badhus ska reserveras inom utredningsområdet för att eventuellt läggas ut som reservat vid kommande detaljplanering. Byggnadens mått är ca 60 x 60 m inklusive kringyta.
- Möjligheterna att förlägga en äventyrslekplats vid IP, speciellt anpassad för barn med funktionshinder, ska prövas. Erforderlig areal är ca 1 ha.
- Vallentuna IP och anslutande spårområde ska så långt möjligt respekteras. Om smärre intrång skulle bli nödvändiga ska omläggning/flyttning ske på ett lämpligt sätt av berörda spår och andra anläggningar.

Kultur, fritids- och samlingslokaler

- Biblioteket har stor betydelse för centrumets attraktionskraft, som samlingsplats och som forum för information och debatt. Biblioteket bör därför ligga kvar och byggas ut i centrumområdet väster om järnvägen. Det behövs lokaler för samhällsinformation samt utställningslokaler för konst och andra ändamål i anslutning till biblioteket.
- Det bör finnas möjlighet att få till stånd ytterligare föreningslokaler för dans, aerobics, gympa och gym i anslutning till planerad sporthall och/eller i anslutning till Ungdomens Hus. Mått för danssal är ca 20 x 20 m och för gympa ca 15 x 20 m.
- Det är av stor vikt att det finns biograf i centrala Vallentuna. Olika alternativ bör prövas bl.a. flyttning av nuvarande byggnad, lokaler i planerad utbyggnad av biblioteket samt förläggning i området öster om järnvägen.
- Beträffande program för konstnärlig utsmyckning se avsnitt 9, "Stadsmiljö och socialt liv/ Offentliga rum och mötesplatser".

11. Planprogrammet, skede 3

Strukturskisser

På grundval av bl.a. beskrivningen (skede 1) och riktlinjerna (skede 2) upprättas strukturskisser för kvarter, väg- och gatunät, torg- och parkrum. På grundval av dessa skisser upprättas en grov strukturskiss som underlag för fortsatt detaljplanering i utredningsområdet.

Gestaltningssystem

Parallellt med strukturskissen upprättas ett gestaltningssystem. Utredningsområdet står nu inför stora förändringar. Detta ger unika möjligheter att öka kvalitén i stadsmiljön. Planprogrammet bör därför innehålla ett gestaltningssystem i vilket viktiga principer för utformningen av stadsmiljön läggs fast. Exempel på sådana frågor är huvuddragen när det gäller bebyggelsens utformning och skala, utformning av gaturum, torg och parkrum, riktlinjer för utformning av parkering, trädplanteringar och annan vegetation, belysning m.m.

Planprogrammet

Planprogrammet beskriver utgångspunkterna för fortsatt detaljplanering i utredningsområdet och gäller, efter process enligt PBL, som planprogram för kommande detaljplaner i utredningsområdet. Detta innebär att det första skedet i detaljplaneringen är genomfört och att planprocessen kan inledas direkt med det andra skedet enligt PBL, samrådet.

Planprogrammets handlingar kommer att omfatta

- programtext
- strukturskiss (skede 3)
- gestaltningssystem (skede 3)
- bilaga: beskrivning (skede 1)
- bilaga: riktlinjer (skede 2)

12. Genomförande

En långsiktig samverkan bör utvecklas mellan kommunen, fastighetsägare, näringsidkare och övriga kommuninvånare. Kommunen bör vara drivande i detta samarbete och svara för den långsiktighet och helhetssyn som krävs för att resultatet ska bli en välfungerande stadskärna med god stadsmiljö.

Detaljplaner i centrala området bör prioriteras för att få till stånd en snabb förtätning och utveckling av en stadskärna. Utvecklingen av stadskärnan bör ske ”inifrån och ut”.

En snabb utbyggnad av stadskärnan betyder ökat närunderlag för centrum vilket bidrar till ökad livskraft. En snabb utbyggnad är också en förutsättning för att erforderlig infrastruktur ska kunna finansieras.